

Statistik om familjerätt 2022

Statistiken om familjerätt för år 2022 visar bland annat följande:

- Antal barn som berörs av samarbetssamtal är oförändrat jämfört med de två föregående åren
- Antal barn som berörs av upplysningar är det lägsta antalet under de senaste 10 åren.
- Antal barn aktuella i utredningar om vårdnad, boende och umgänge är lägre än de tre föregående åren.
- Antal barn i verkställda beslut om umgängesstöd är lägre än de tre föregående åren.
- Antal medgivandeutredningar har minskat.
- Antal faderskap som fastställs via utredning av socialnämnden har minskat drastiskt sedan möjligheten infördes för föräldrar att bekräfta föräldraskap via Skatteverket.

Faktaruta

Samarbetssamtal är samtal under sakkunnig ledning för att nå enighet i frågor gällande vårdnad, boende, umgänge och försörjning.

Upplysningar avser underlag som domstolen, enligt 6 kap 20 § föräldrabalken, tar in från socialnämnden innan ett interimistiskt beslut om vårdnad, boende eller umgänge fattas.

Vårdnads-, boende och umgängesutredning är en utredning som ska ge domstolen underlag för beslut om vårdnad, boende eller umgänge.

Verkställda beslut om umgängesstöd innebär att socialnämnden har utsett en viss person att medverka vid umgänget enligt domstolens beslut.

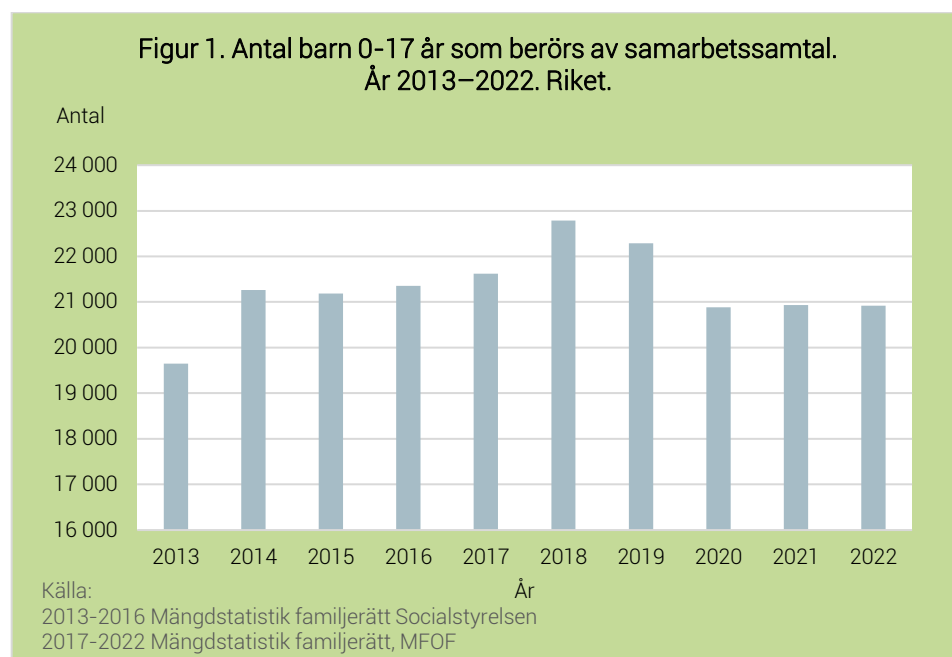
Medgivandeutredning är en utredning som syftar till att ge socialnämnden underlag för beslut om medgivande att ta emot ett barn med hemvist utomlands i syfte att adoptera det.

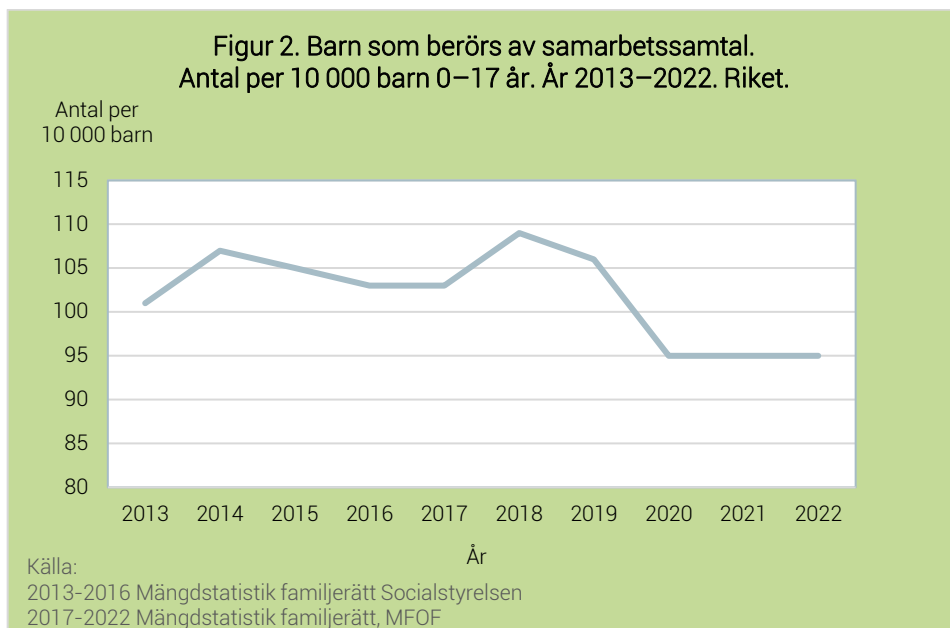
Utredning av faderskap och föräldraskap görs av socialnämnden för att fastställa vem som är barnets andra förälder, när den som föder barnet är ogift. En utredning kan avse faderskap, föräldraskap i samkönade relationer och fader- och moderskap när en av föräldrarna eller båda har ändrat könstillhörighet. Föräldraskap kan fastställas genom bekräftelse eller domslut. Sedan den 1 jan 2022 kan föräldrar själva bekräfta sitt föräldraskap via en e-tjänst hos Skatteverket.

Antal barn som berörs av samarbetssamtal är oförändrat mot föregående två år

Avsikten med samarbetssamtal är att föräldrar ska bli eniga i frågor som rör ett barns vårdnad, boende och umgänge. Samarbetssamtal kan genomföras på begäran av en eller båda föräldrarna eller initieras av domstol.

Antal barn, i åldern 0–17 år, vars föräldrar deltagit i samarbetssamtal uppgick till 20 922 under år 2022. Av dessa var 1 299 initierade genom domstol. Statistik för de senaste 10 åren visar att färre barn har berörts av samarbetssamtal under de senaste tre åren (figur 1). Av figur 2 framgår antal berörda barn per 10 000 i åldersgruppen 0–17 år. Under åren 2020–2022 var denna siffra 95, vilket kan jämföras med föregående år där antalet varit mellan 101–109.

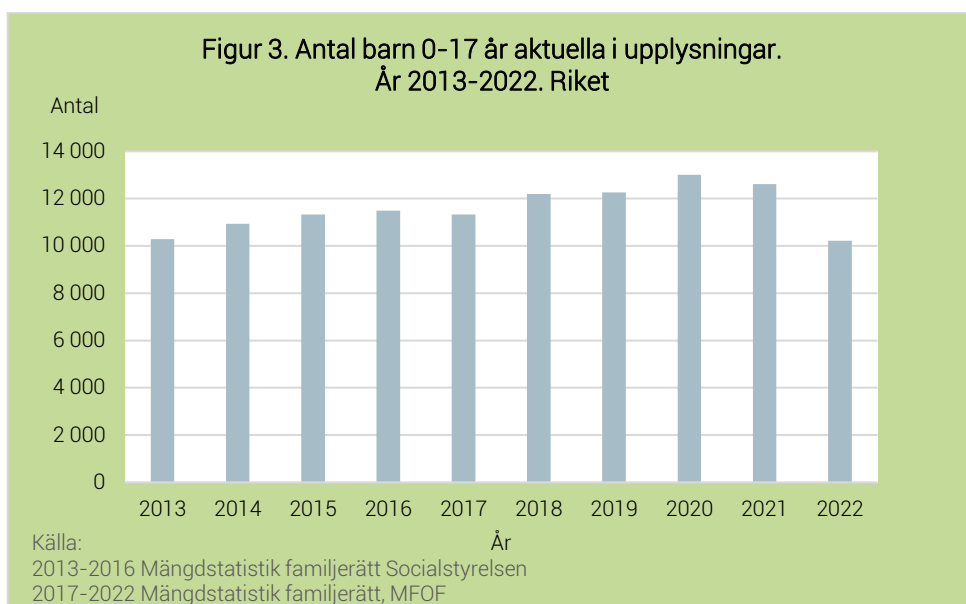

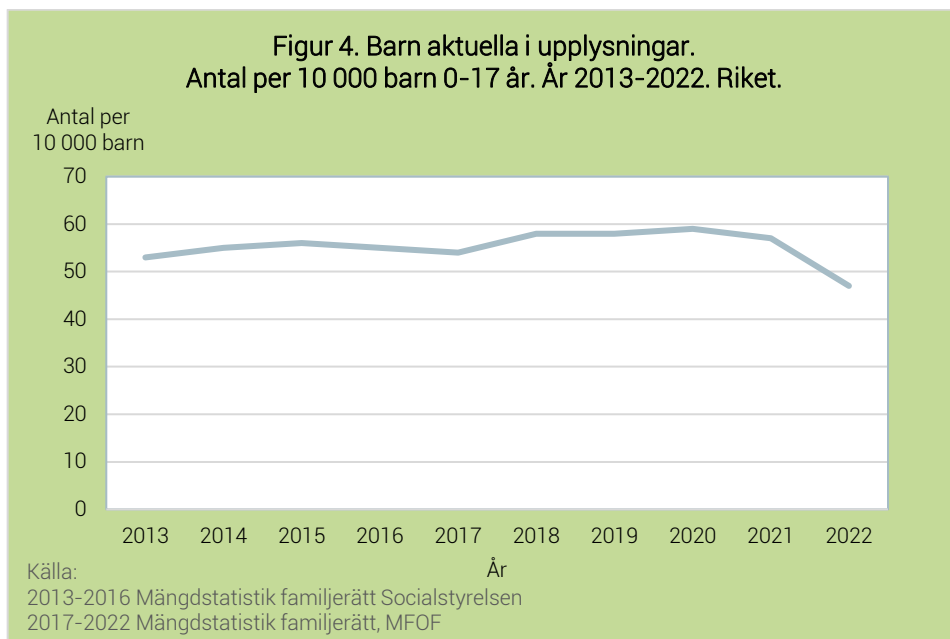

Antal barn som berörs av upplysningar är det lägsta antalet under de senaste 10 åren

Innan domstol fattar ett interimistiskt beslut i mål om vårdnad, boende eller umgänge kan rätten inhämta upplysningar, även kallade snabbupplysningar, från socialnämnden.

Under 2022 begärdes upplysningar för totalt 10 215 barn i åldern 0–17, vilket är det lägsta antalet under de senaste 10 åren (figur 3). Antal barn per 10 000 i åldersgruppen har under de senaste 10 åren varierat mellan 47 som lägst till 59 som högst (figur 4).

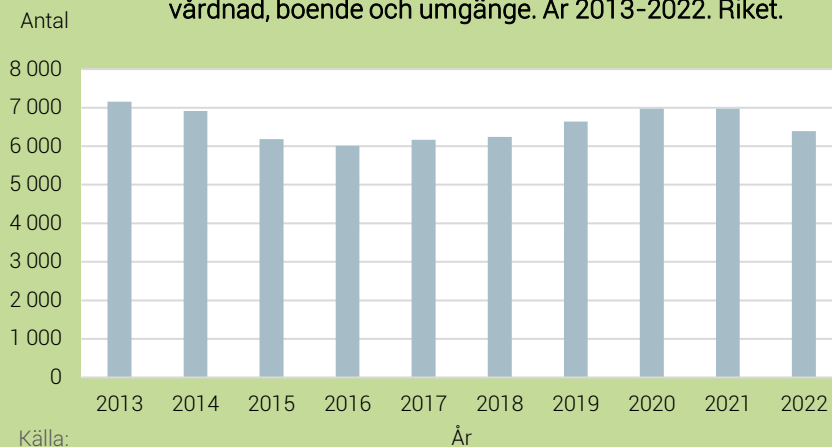
Det är inte möjligt att dra några slutsatser om varför antal barn som berörs av upplysningar har minskat år 2022. Färre tvistemål i tingsrätter avseende vårdnad, boende och umgänge skulle kunna vara en förklaring. Officiell statistik från Domstolsverket visar dock en ökning av avgjorda tvistemål gällande *Talan om vårdnad av barn m.m.* från 6 066 år 2021 till 6 115 år 2022¹. Domstolsverkets statistik inkluderar både tvister mellan privatpersoner och där socialnämnden är kärandepart. MFoF:s statistik om upplysningar avser upplysningar som domstolen begär vid tvister mellan privatpersoner. Därtill baseras MFoF:s statistik på antal berörda barn medan Domstolsverkets statistik baseras på antal tvistemål (där flera barn kan ingå), vilket är väsentligt att beakta vid eventuella jämförelser.

Antal barn aktuella i utredningar om vårdnad, boende och umgänge är lägre än de tre föregående åren

Antal barn, i åldern 0–17 år, som var aktuella i utredningar om vårdnad, boende och/eller umgänge uppgick till 6 393 år 2022. Detta är en minskning jämfört med de tre föregående åren (figur 5). När det gäller antal barn per 10 000, i åldern 0–17 år, uppgick siffran till 29 barn år 2022 vilket kan jämföras med de tre föregående åren där motsvarande siffra var 32. Under den senaste tioårsperioden har antalet varierat något och som mest uppgått till 37 barn per 10 000, vilket var år 2013 (figur 6).

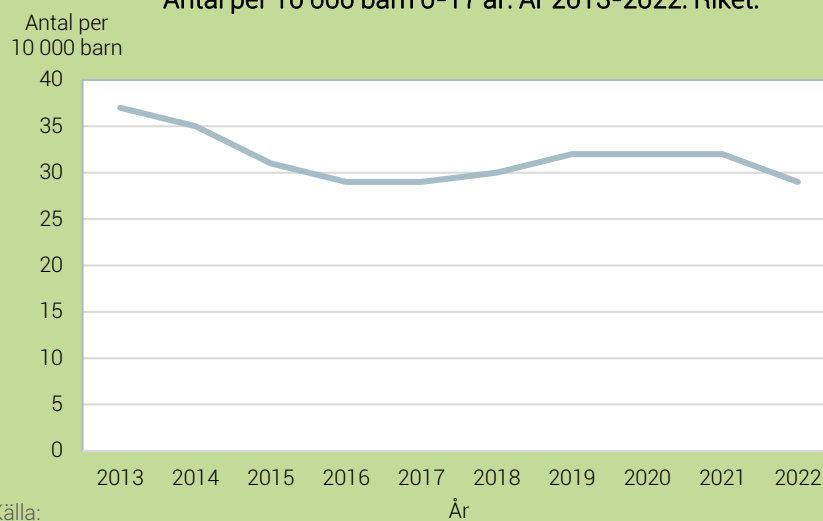
¹ Domstolsverket. Domstolsstatistik 2022.

Figur 5. Antal barn 0-17 år i utredningar om vårdnad, boende och umgänge. År 2013-2022. Riket.

Källa:
2013-2016 Mängdstatistik familjerätt Socialstyrelsen
2017-2022 Mängdstatistik familjerätt, MFOF

Figur 6. Barn i utredningar om vårdnad, boende och umgänge. Antal per 10 000 barn 0-17 år. År 2013-2022. Riket.

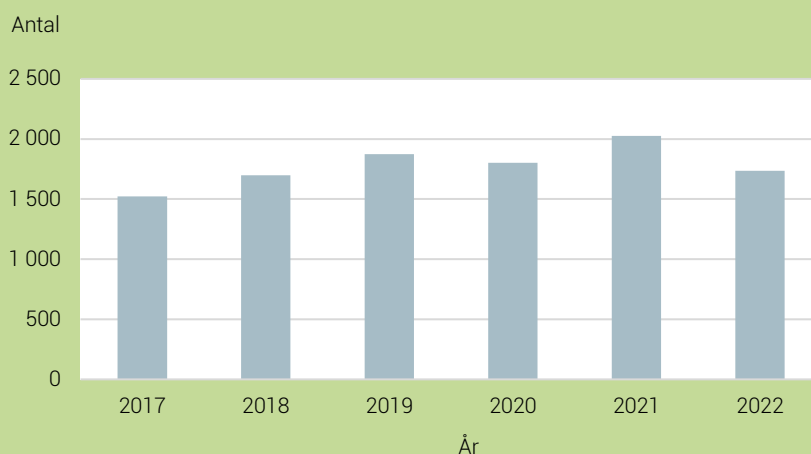

Källa:
2013-2016 Mängdstatistik familjerätt Socialstyrelsen
2017-2022 Mängdstatistik familjerätt, MFOF

Antal barn i verkställda beslut om umgängesstöd är lägre än de tre föregående åren

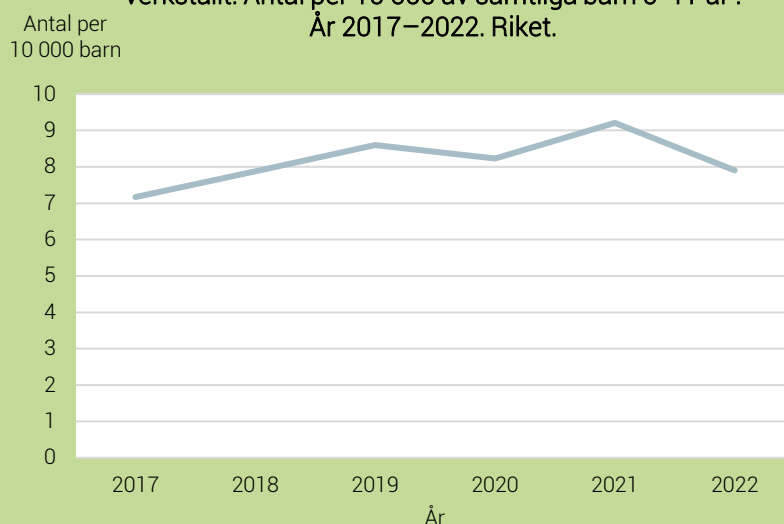
Antal barn, i åldern 0–17 år, i beslut om umgängesstöd som socialnämnden verkställde år 2022 uppgick till 1 734 (figur 7). Antal barn per 10 000 i åldern 0–17 år motsvarade 7,9² år 2022, vilket är en minskning jämfört med de tre föregående åren (figur 8).

Figur 7. Antal barn i beslut om umgängesstöd som socialnämnden verkställt. År 2017–2022. Riket.

Källa: 2017–2022 Mängdstatistik familjerätt, MFOF

Figur 8. Barn i beslut om umgängesstöd som socialnämnden verkställt. Antal per 10 000 av samtliga barn 0–17 år. År 2017–2022. Riket.

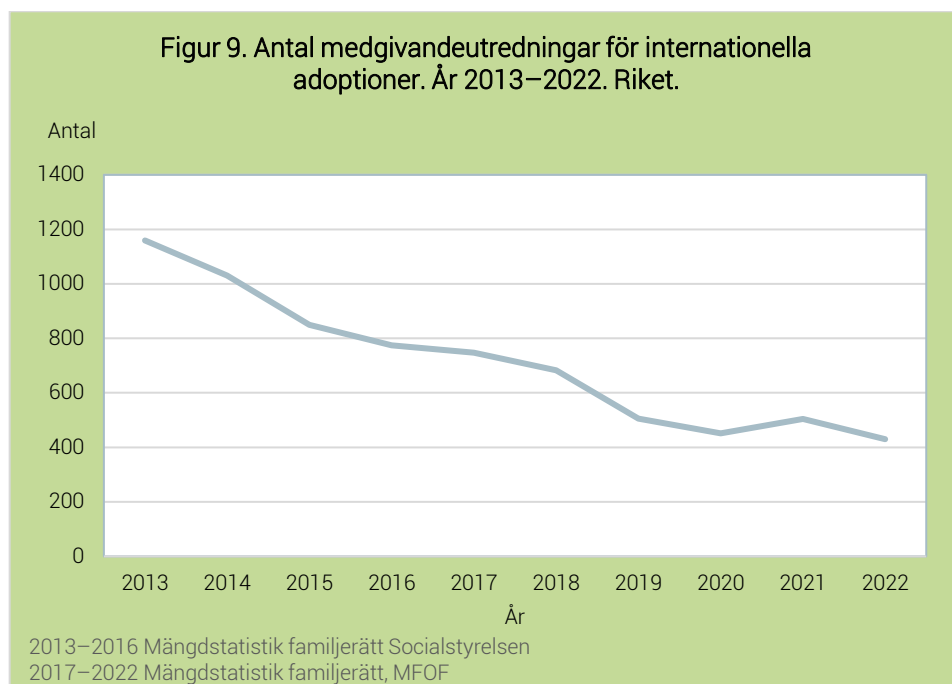
Källa: 2017–2022 Mängdstatistik familjerätt, MFOF

² Beräknat utifrån uppgifter om antal barn 0–17 år i befolkningen. Hämtat från Statistikmyndigheten (SCB), Statistikdatabasen, Befolkningsstatistik. Tillgänglig via www.statistikdatabasen.scb.se

Antal medgivandeutredningar fortsätter att minska

Inför en internationell adoption måste den som vill adoptera ansöka om ett medgivande hos socialnämnden. En medgivandeutredning är ett underlag till socialnämnden inför beslut om sökandens lämplighet som adoptivförälder.

Antalet medgivandeutredningar har minskat avsevärt över tid. År 2013 genomfördes drygt 1 000 utredningar jämfört med 430 som genomfördes under år 2022. Detta innebär en minskning av medgivandeutredningar med 63 % under en tioårsperiod (figur 9). Av de medgivandeutredningar som genomfördes under 2022 resulterade 15 utredningar i avslag.

Likt medgivandeutredningar har även antalet internationella adoptioner minskat, vilket varit en trend sedan början av 2000-talet. Minskningen av internationella adoptioner beror delvis på att barn i högre utsträckning kan tas om hand i sitt ursprungsland och därmed inte blir tillgängliga för internationell adoption. En annan faktor som kan spela roll är att det numera finns fler möjligheter till att bilda familj, vilket ur ett vuxenperspektiv kan minska intresset för internationell adoption.

Färre utredningar om faderskap görs via socialnämnden

Den 1 oktober 2021 trädde nya föreskrifter om fastställande av faderskap och föräldraskap i kraft. Ändringarna innebär bland annat att endast en typ av protokoll, U-protokoll, ska användas vid utredningar som påbörjas från och med denna tidpunkt. Tidigare protokoll (S-protokoll, MF-protokoll, samt Ä-protokoll) användes för utredningar före den 1 okt 2021.

Utifrån de lagändringar som genomfördes under år 2021 ombads kommunerna att vid 2021 års redovisning inte inkludera uppgifter baserade på U-protokoll, dvs. utredningar som påbörjats under perioden 1 okt – 31 dec 2021. Detta på grund av begränsad tid att anpassa verksamhetssystem för statistikuttag avseende U-protokoll. Jämförelser mot 2021 års statistik avseende faderskap bör därför göras med försiktighet.

Sedan den 1 jan 2022 finns en e-tjänst vid Skatteverket som gör det möjligt för föräldrar att själva bekräfta sitt föräldraskap, samt anmäla gemensam vårdnad. En effekt av detta är att antalet utredningar som socialnämnden genomför minskat drastiskt. År 2022 fastställdes 17 173 faderskap via socialnämnden. Mellan åren 2010–2020 uppgick denna siffra till drygt 60 000.

Gällande föräldraskap visar 2022 års statistik att det fastställdes 330 föräldraskap via socialnämnden. MFoF har inte tidigare publicerat statistik om föräldraskap, varvid jämförelser mot föregående år inte är möjligt.

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information i Excel-filen som finns publicerad på MFoF:s webbplats: www.mfof.se/statistik_familjeratt

Kontakt:

Malin Lundgren
Telefon: 010-190 11 00
E-post: malin.lundgren@mfof.se